

HET IS BENIESD, GEZONDHEID

Hugo Lambrechts-Augustijns

Volgens een interessant boekje uit 1514 spoelt niezen de hersenen, maar men moet wel nuchter zijn: *“Nuchteren niesen purgeert de hersenen.”*¹

Volgens de joodse traditie geldt niezen tijdens het gebed als een speciaal door God gezonden genoegen. Voor de aartsvader Jacob was niezen een teken dat zijn ziel op het punt stond zijn lichaam te verlaten, maar toen Elisa de dode zoon van een Sunamitische uit de dood opwekte, niesde de jongen zevenmaal en opende de ogen. Men dacht vroeger dat de pest of ‘de zwarte dood’ door het niezen kon overgebracht worden. Pater Maurice de Tolon raadde, naar aanleiding van de pest van 1656 in Genua, als voorzorgsmaatregel aan van niet te spreken met een verdacht persoon als de wind in uw richting waaide². Paus Gregorius beviel als afweermiddel tegen de ziekte aan, te zeggen: *“God zegen je.”* Later is die uitspraak een beleefdheidsformule geworden.

In de 17de eeuw werd het mode om tabak te snuiven, dat als goed voor de gezondheid werd beschouwd. Op het houten doosje van de snuif ‘Opo’ kan men lezen: *“Deze oprechte Gezondheidssnuif 2 of 3 maal daags gebruikt, zuivert het hoofd van Zinkings en gevatte koude, versterkt het gezicht en het geheugen en geeft den verloren Reuk terug.”*³

In Wales is men ervan overtuigd dat niezen ongeluk brengt, terwijl in oosterse landen niezen voor het ontbijt een geschenk brengt voor het einde van de week (voor het ontbijt is men meestal nuchter, zie hierboven). Voor de Chinezen brengt niezen op oudejaarsavond zelfs een jaar lang geluk en de Japanners denken dat iemand zich dan prijzend over hen zal uitlaten. Eén ding is zeker: als twee mensen gelijktijdig niezen dan brengt dat beiden veel geluk⁴.

¹ “Dat boeck ghenamemt tregement der ghesontheit ghemaect biden vermaerden medecijn meester der stad van Melanen Magninus, ende nu yrst ghetranslateert uten latine in duytsche”, Bruesel, 1514.

² Maurice de Tolon, *Préservatifs et remèdes contre la peste, ou le Capucin charitable*, 1668.

³ Catalogus “*Vier eeuwen roken*”, Volkskundemuseum Antwerpen, 1986, p.16.

⁴ James LeFanu, in: *Medical News*, Engeland.